

KÖNYVTÁRI

hiradó

MEGJELENIK HAVONTA

II. évfolyam, 10. szám

1958. október

Ujból eltelt négy mozgalmas év. Felében mint történelmi memento, az ellenforradalom tanulsága figyelmeztet. Másik fele egy szörnyű, emberben, anyagban, lélekben való pusztítás keserű és mégis felemelő tanulságainak állandó és állandó levonása.

Országgyűlési és tanácsi választásra készülünk. Eredményeinket summázzuk most. Az elmúlt hónapokban többet tettünk és szerényebben szólunk. A múlt választás óta eltelt négy év első fele is gazdag volt tetteiben, de akkor még nem egyszer az önmagában és önmagáért való növekedés lelkesített bennünket. Ma nem arra vagyunk elsősorban büszkék, hogy kis országgént milyen fejlett iparunk van, bár ez sem lebecsülendő, hanem arra, hogy mit kap mindebből fiatal és agg, nő és férfi, kétkézi dolgozó és értelmiség. Örülünk a sztálinvárosi gyárkemencék acél-esőjének, de szívünk ugyanugy a talán jobban repes, látva a múlt sötétetlénkű nyomortanyáinak felszámolását, szemlélve az Üllői-ut két oldalán emelkedő házakat. Volt idő, amikor nagy eseménynek, külföldi látogatások idejére csillogó kirakattá tettük Budapestet és ennek elmúltával a dolgozó néha üres kézzel jött ki az üzletből.

1954-56: felemás politikai vonalvezetés, melynek egyirányú és hatásos kibontakozását, a sanda tullicitálás, a tudatos bomlasztás és a rövidlátó aggodalmaskodás egyaránt fékezte, majd az ellenforradalom lehetetlenné tette.

1956-58: közvetlenül az ellenforradalom után: romok kívül, dermedtség belül. Szívós és egyre sikeresebb harc a reakció és az ellenforradalom utóvédjéi ellen, mindenben a dolgozók érdekét szem előtt tartó gazdaságpolitika, türelmes szóval való igazítása a megtévedt léleknek, kérlelhetetlen hadviselés a konokul egyenetlenségre számító ellenforradalmi spekuláció ellen.

Az elmúlt négy év csak egy szakasza előrehaladásunk szakadatlan áramlatának. Négy év, mely kitéphetetlen része a felszabadulásunk óta eltelt tizenhárom esztendőnek. Négy év, melyben siker és bukácsozás közepette, a Szovjetunió segítségével, leküzdve az ellenforradalom végveszélyét, a párt vezetésével, erős és biztos léptekkel haladunk további nagy sikerek felé.

Szalai György

-. - . - . - . - . - . -

Uj létesítményünk: az Olvasó Klub

Angyalföld új lakónegyede a Fiastyuk utca a Rákospatak, Váci-ut és a Lehel-ut között épül. Közepén, egy gyönyörű ötemeletes toronyépület földszintjén kapott helyet a "Szabó Ervin Könyvtár" egyik új létesítménye: az Olvasó Klub.

Olvasótermében 800 kötetes kézikönyvtár és több mint 20-féle folyóirat, Kényelmes fotelek, gyönyörű kazettás mennyezet, földigérő francia ablakokon beáradó napfény teszi otthonossá az olvasótermet és a sakkszobát. Már az első hónapokban mintegy száz lakónak vált második otthonává a Klub. Naponta 15-20 látogató olvas, tanul vagy sakkozik, hetenként pedig ismeretterjesztő és játékfilmmel szellettelt előadásokat hallgat. Épp a napokban tartják az áprilisi megnyitás óta a huszadik ismeretterjesztő előadást. Az eddigieken összesen 1404 hallgató vett részt, átlagban tehát 74-en, akiknek több mint fele 14-16 éves fiatal. Az előadások témája színes, változó. Irodalmi, földrajzi, egészségügyi, politikai vagy technikai. A filmvetítési és előadói díjak kiadásait a ker. Tanács és a tömegszervezetek /ker. Nőtanács, M. Honv. Sportszöv./ vállalták. Így a fenntartó 19.sz. ker. könyvtárnak csak szervezési és rendezési feladatai vannak, és e munka mellett együtt örülni a ház és a környék lakóival egy-egy jól sikerült előadás után. Belenézni a fiatalok tudásraszonjas, csillogó szeméibe és új ösztönzést kapni a további munkára. Örömmel nézni szép új lakásaikat.

Mert bár a "lakás" még mindig a legnehezebb kérdés, - mégis szinte hihetetlenül nagy a fejlődés itt Angyalföldön a lakásviszonyok terén is. Szinte naponta nőnek ki a földből az újabb és újabb tarka épülettömbök.

A könyvtár egyik statisztikája is beszédes számokat közöl.

A XIII. kerületben átadott új lakások száma:

1950-ben	874 lakás	1954-ben	496 lakás
1951 "	325 "	1955 "	655 "
1952 "	115 "	1956 "	357 "
1953 "	114 "	1957 "	967 "

Érdekes adat 1934-ből: Az Angyalföldi ut 2.sz. alatti éjjeli menhely egy év alatt:

45:747	esetben	munkaképes	férfinak
44:402	"	"	képtelen "
17:923	"	"	képes nőnek
11:795	"	"	képtelen "

adott éjjeli szállást.

Ezek közül ma már sokan kaptak a 2 szobás, fürdőszobás, hideg-meleg vízzel ellátott vagy az egy szobás, mosdó-fülkés lakások valamelyikéből.

Nekünk könyvtárosoknak azért mégis az okozza a legnagyobb örömet, amikor egy-egy új lakó a beköltözés után büszkén mutatja be ismerőseinek új otthonát, a lakás bemutatása után pedig bejön a Klubba, hogy "Na, most nézzétek meg a mi olvasóklubunkat is!"

Pelejtei Tibor

KÖRUT A FIÓKHÁLÓZATBAN; A KATALÓGUSOK NYOMÁBAN, DE SZÓ VAN EGYÉB KÉRDÉSEKRŐL IS

A Kerületi Könyvtárak Osztálya megbízásából alkalmam volt az elmúlt két hétben a fiókhálózatot majdnem teljes egészében végiglátogatni. Bár feladatomban csak a katalógusok áttekintésére szoritkozott, számomra ezen túlmenően is rendkívül tanulságos volt ez a körutazás. A könyvtárosok több más problémát is felvetettek, s módomban volt érdekes összehasonlításokat is tenni az egyes fiókkönyvtárak között. - Szorososan a kitűzött tárgykörre térve, meg lehet állapítani, hogy általában a helyzetkép a katalógusok terén kezd örvendetessé és ezzel együtt megnyugtatóvá válni. 15 könyvtárban találtam a szak- és betűrendes katalógust teljesen kész állapotban, további kb. 7-8 könyvtárban ez év végére lesznek készen mindkét alapkatalógus rendbehozatalával. Ezenkívül 4-5 könyvtárban részben központi segítséggel ez év során elkészítik a szakkatalógust, a jövő évben pedig, lehetőleg még az első félévben remény van arra, hogy a hátralévő betűrendes katalógusok kiigazításával is elkészülnek. 3 peremkerületi könyvtárat találtam eléggé súlyos és elmaradott állapotban, amely főképpen átépítési munkák, munkaerőhiány, régi leltárhiányok, stb. folytán állott elő, ezeken a helyeken valóban hosszabb központi segítségre lenne szükség, s még így is csak a jövő évben jönnének kielégítő módon rendbe. - A már készen lévő katalógusokban több helyütt találtam pontatlanságokat, ezekkel kapcsolatban a könyvtárosok legtöbbször munkaerő- vagy időhiányra hivatkoznak. Hogy ez valóban így áll, vagy néhány könyvtáros nemtörődömsége az oka, ezt a tényt csak összmunkájuk hosszabb vizsgálata során lehetne eldönteni. Két nagy könyvtárunkban eléggé félvállról kezelik a több hibával teletűzdelt katalógus kiigazítását, azzal a felkiáltással, hogy így is tulságosan sok az olvasójuk és a katalógus használata nélkül is kiigazodnak a könyvek között, egyébként is a kívánt könyv legtöbbször amúgy sincsen benn a könyvtárban. Bizony még elég sok könyvtárossal kell megértetnünk azt, hogy ha pilla-

natnyilag a gyakorlatban nem is sok olvasó használja még szakszerűen a katalógusokat, elvi szempontból feltétlenül szükséges, hogy a hálózatban mindenütt rendben legyen az ETO-rendszerű egységes katalógus, mert csak a rendes és pontos katalógusokkal tudjuk majd olvasóinkat azok használatára fokozatosan ránevelni. Ki kell emelnem a Verpeléti-uti, a Fő-téri, az Újpest Árpád-uti, a József A. kulturházi és a Kálvária-téri könyvtárak különös gondnal, precíz munkával elkészített katalógushálózatát, amelyek a két alapkatalóguson kívül még másféle igen hasznos katalógusokkal is rendelkeznek. Több ötletet láttam a katalógusok szépítésére és használhatóbbá-tételére vonatkozólag. Helyes lenne ezeket valamilyen formában népszerűsíteni. Általában több könyvtáros részéről merült fel az a kívánság, hogy a már elindított tapasztalatcseréket az egyes fiókok között jó lenne továbbra is fenntartani, illetve nagyobb mértékben folytatni. Pl. nagyon sok különböző fajtájú, szép kiállítást láttam és sok ügyes propagandaeszközt, amelyeket szintén érdemes lenne közkinccsé tenni. Egy már régóta könyvtárunknál dolgozó és jó munkájáért kitüntetett fiókvezető mesélte panaszkodva, hogy mindössze 4 fiókkönyvtárban volt alkalma eddig ellátogatni. - Már elég régen és sorozatosan folynak a fiókok felülvizsgálati munkái. Mégsem látszik ezek eredménye a munkaerők egyenletes elosztása terén. Egyes fiókokban rendszeresen el tudják végezni a kiszabott munkát, másutt bizony csak nagy erőfeszítéssel, s még így is le vannak maradva. Tehát az egyes fiókkönyvtárak színvonala egyáltalán nem mondható egyenletesnek.

Mondanivalóm végére érve arra szeretném kérni a könyvtárosokat, hogy a katalógusok elkészülte után ne "üljenek nyugodtan babéraikon", hanem valósítsák meg a folyamatos és rendszeres katalógusgondozást, mert ennek a nagy munkánk csak így van értelme.

Kondor Miklósné

ESEMÉNYNAPTÁR

November 3.	Egressy Gábor születésének 150 éves évfordulója.
" 5.	Orbeliáni születésének 300 éves évfordulója.
" 7.	A Nagy Októberi Szocialista Forradalom évfordulója.
" 7.	Tóth Árpád halálának 30 éves évfordulója.
" 20.	Babits Mihály születésének 75 éves évfordulója.

oooooooo

Kaján Tibor, Hegedüs István és Réber Jenő karikatúráiból kiállítás nyílt az I.sz. kerületi könyvtárban. A rajzolóművészek - mind a három az I.sz. kerületi könyvtár olvasója - karikatúráinak méltó sikere van.

x x x x

Könyvtáros a népiesekről

A Népszabadsággal a kezében, egyik közszeretben álló kollegánk, így szólt hozzám egy szép napon:

- Nézze meg Franciaországot...

- Nézem. Sőt, - vigyázó szemem Párizsra vetem.

- Nos, - akkor láthatja, hogy a franciák mennyire megbecsülik íróikat. Most olvasom, hogy De Gaulle mellett a kulturális ügyek legfőbb irányítója író, de sorolhatnám a magas méltóságot viselő írókat egészen Gide-ig, aki maga is kultuszminister volt...

Ezen el lehet gondolkozni. És azon is, hogy széles látókörü értelmiségünk könnyedén elsiklik olyan tények mellett, hogy mi is becsüljük íróinkat. Író miniszterünk is voltak. Becsüljük hát őket, sőt helyenként túl is becsüljük.

És így jutottunk el a népiesekig.

Népiesekről beszélve, képzeletemben elsőnek Illyés Gyula jelenik meg, a "Puszták népe" ugyanis olvasmányaim közül talán a legmeggrázóbb hatást tette rám.

Pesti bennszülöttnek számítok ugyan, de anyai nagyapám még részes arató volt a Tiszántulton és még átéltem gyermekkoromban olyan Arany János-féle "Családi Lőr" szerű idilleket, - hogy pendült a kapa, ha letevé a gazda, csikos tarisznyája is volt, amit szegreakasztott, míg az udvaron előírás szerint bólogatott az eperfa.

Azok megnyugtatóására, akik hasonló származással nem dicsekedhetnek, közölhetem, hogy kulák rokonaim is vannak. Így aztán két oldalról is szemlélhettem a puszták népének életét. Nagygazdáéknál ugyanis, hogy áldoznak a nemzeti nyelvnek, ha a béresnek kanyarítottak a nagy kerek kenyerekből, az szegény szeme elé tartotta a vékony szeletet és szájt:

- Látom gazduramat, látom asszonyomat.

És történt mindez a busatermő Tiszántulton, teli csűrök árnyékában a negyvenes évek elején.

Ekkor került először kezembe a Puszták népe. Ha valaki hát én megértettem Illyés mondanivalóját és a kenyeret rejtő, zárt ládát rugdaló éhes béres gyerekei az én szívemet és lelkiismeretemet is rugdalták, a könyvet így minden ismerősömmel elolvastattam.

Tíz évvel később pedig, kezdő könyvtáros körömben túláradó örömmel fedeztem fel raktárunk polcain féltucat Puszták népét.

Lelkesen és hévvel ajánlottam olvasóinknak. Micsoda élményben lesz részük a derék magyaroknak - gondoltam és türelmetlen izgalommal vártam véleményüket.

Egykedvűen hozták vissza a remekművet, - elég jó volt - vélték közömbösen, és én elképedve hullottam le a hetedik mennyszágból, mint azóta még annyiszor, és már nem is ütön meg magam. De az az első csalódás az még fájt.

Lassan hültem le és értettem meg, hogy ma már nem érzik azt a megrendülést, amit husz éve a parasztság vérlázító sorsán, különösen nem az ifjuság, amely már nem is hiszi, mert a nagy mű a mai olvasó számára elvesztette aktualitását, elzugott mellette az idő és a hajdani éhező béresek, zsellérek, ma már nem zárják gyermekeik elől ládába a kenyeret, - a nyáron magam láttam, hogy kamrájukban a lisztes zsákok mellett, cukros és rizses zsákok is sorakoznak.

És a nagy író nem tudná ezt, - igaz elefántcsonttoronyból nem pusztákra nyílik kilátás.

Mi mégis nagyra becsüljük őt, bizva abban, hogy fülébe csengenek még közismert szép versének sorai a nép fiáról, akit nem arról ismerhetünk meg, honnan jött, hanem hová tart.

És én is azon kapom magamat, hogy remekművét fásultan tartom kezemben, és azzal a hátsó gondolattal ajánlom olvasásra, hogy emelem vele az ismeretterjesztő művek statisztikáját.

F.I.-né

Nyári pihenő...

Kivülállók, sokan a bennfentések közül is, úgy tudják, hogy nyáron csak pihennek a könyvtárosok. A könyvtárt bezárják, a könyvtárosok nyaralnak.

Ebben a hiedelemben, ekképpen bucsuzott tőlem julius közepén könyvtárunk egyik "jártasabb" olvasója: - Jó nyaralást és pihenést kívánok! Jó önöknek, akárcsak a pedagógusok két hónapot pihenhetnek, nem úgy mint mi szegény kulik.

Nem késtem a felelettel: - de kérem, mi juliusban és augusztusban többet dolgozunk, mint máskor. Általános revíziót tartunk és nagytakarítás van a könyvtárban.

Ő, mintha csak nagyot hallott volna, intett és eltávozott. Elvégre, ilyen mesékre csak nem hallgat. Nem egy könyvtári ismerősömnek mondtam már el évről-évre, hogy mi a valóság, de ők ezt el sem hiszik.

Hát igen! Csak kevesen tudják, hogy nyáron a könyvtárakban serényen dolgoznak a könyvtárosok, hogy közülük sokan csak tavasszal vagy ősszel mehetnek szabadságra, mivel az évi forgalom hevében keletkezett hibákat ki kell javítani és a jövő évi forgalomra fel kell készülni, a könyvtár egész területén.

Nálunk az idén nyáron a szokványos állományrevízió kivül, a nyilvános katalógusok /betürendes-, szak-, földrajzi-, folyóirat-, cyrill-/ megtisztítása volt a központi feladat. A munkát a nyilvános szolgálat munkaközössége vállalta. A katalógusok nem kevesebb mint 1880 dobozából kb. 1,500.000 cédulát átnézve 10 könyvtáros szedte ki az időközben megszüntetett különgyűjtemények /Keleti-, elavult Kézikönyv-, Színházi-, Erotika-, Emigrációs-, Partitúra-/ részben 30 éve bennfelejtett céduláit. Közel 100.000 cédulát emeltünk ki a katalógusokból, sokat közülük, mint régi hibák utolsó maradványait. Vagyis a jövőben sokezer rossz helyszám kiírásától mentjük meg olvasóinkat és könyvkereső apparátusunkat a meddő számok felesleges keresésétől.

Ezzel a művelettel katalógusaink minősége, megbízhatósága nagymértékben megjavult. Helynyerés szempontjából is jelentős az eredmény, mintegy 100 katalógusdoboznyi férőhelyet nyertünk.

Katalóguscinkkal egy másik "zsonglőr" műveletet is végeztünk. A szakkatalógus 216 megtelt dobozát kellett átrendezni és ugyanabban a szekrényben elhelyezni, hogy helyet nyerjünk a jövő évi cédulaszaporulat részére. Ugyanennyi új katalóguscinkét készített kézi nyomással házi könyvkötészetünk.

Kézikönyvtárunk 8.000 kötetes állományát összehasonlítottuk a nyilvántartóval és a különkatalógussal.

Periodika, egyben legnagyobb raktárunkat teljesen átrendeztük. Az időközben megszűnt folyóiratok tartalékolt, meddővé vált helyét az anyag felzárkóztatásával betöltöttük. Így vált lehetővé a gyűjteményben a kiszorult évfolyamok folyamatos besorolása. E munka folyamán raktári dolgozóink, több mint 100.000 kötetet mozgattak meg.

A pontosabb kölcsönzési nyilvántartás céljából kb. 25.000 indikátor raktári ellenőrzését végeztük el.

Általános gyűjteményünkben kb. 300.000 kötet helyszárendjét ellenőrizték raktári dolgozóink.

A késedelmes olvasóink perlésének önhibánkon kívül keletkezett több mint két éves restanciájából, félévet felszámoltunk.

A takarító közösségnek a nagytakarításon kívül, a restaurálással járó törmelék eltakarítása okozott nagyobb gondot.

Talán ha tovább sorolnám a könyvtári dolgozók nyári munkáját, akkor senki sem sikerülne meggyőzni azokat, akik még ma is úgy vélik, hogy nyáron csak pihen a könyvtáros. Valóban! Pihenünk is!

Kondorosi Sándor

. . . . .

A Beloianisz Híradástechnikai Gyár könyvtárában október 8-án megnyílt a választási kiállítás. A megnyitón Uray Béla, a 6.sz. kerületi könyvtár vezetője és a kiállítás egyik rendezője 26 üzemi könyvtáros előtt ismertette a választással kapcsolatos könyvtári feladatokat.

x x x x x

Az olvasók nagy örömmel és rekordszámmal látogatják az újjáfestett, átrendezett 20. sz. könyvtárat. Igen tetszik mindenkinek a most megnyílt szabadpolcos részleg s ezt számosan írásban is lerögzítik.

0 - 0 - 0 - 0

KÖNYVTÁRHÁLÓZATUNK HELYZETE

az utóbbi években sokat javult. Több új kerületi könyvtár létesült, a könyvállomány szaporodott, a könyvtárosok fizetése 1957. nyarán jelentősen megnövekedett, a könyvtárhelyiségek szebbek, tágasabbak, tisztábbak, berendezésüket felfrissítettük, a legtöbben írógép is van már. És ezt sorolhatnánk, de inkább nézzük, mit mond erről az olvasó és a könyvtáros?

Vasvári Istvánné, a 9.sz. könyvtár munkatársa írja:

- A VIII.ker. a főváros legsűrűbben lakott kerülete. Már évekkel ezelőtt 160 ezer lakosa volt, ma valószínűleg még több. Számos kulturintézmény mellett 3 közművelődési /Szabó Ervin fiók/ könyvtár szolgálja a Párt és a kormány kulturális programjának végrehajtását. A könyvtárak és a tanács végrehajtóbizottsága és népművelési osztálya között szoros kapcsolat alakult ki az évek folyamán. Ennek eredményeképpen a tanács VB. a községejlesztési alaphól minden évben nagyon jelentős összeget juttat a könyvtárak részére.

- 1955-ben 200 ezer Ft.-ot szavaztak meg. Ebből 160 ezer Ft.-ot fordítottak a 9.sz. fiók új helyiségének építésére, 30 ezer Ft.-ot a 44-es fiók tatarozására és 10 ezer Ft.-ot könyvvásárlásra.

- Az 1956-57-58-as években, összesen 181 ezer Ft.-ot juttatott a VB. a három könyvtár részére könyvvásárlás céljaira. Ebből az összegből a 3 év alatt, csaknem 10 ezer kötött könyvet vásárolt a 3 fiók, ami jelentős gyarapodást jelent a rendes költségvetésen kívül. Ez a példa is mutatja, hogy a VIII. ker. Tanács megválasztása óta jól dolgozott, eredményesen kamatoztatta a rendelkezésére álló összegeket és ez visszatükröződik a lakosság kulturális színvonalának emelkedésén.

•+•

Miért jó az Illatos uton a Szabó Ervin könyvtár?

- Hiába mondja akárki, hogy az Illatos-uton csak csibészek laknak, de ott is élnek rendes, szorgalmas emberek, kik a könyvtár által kölcsönzött könyvekkel akarják gyarapítani tudásukat.

- Igen szép könyveket lehet kölcsönözni, melyekben igen sok hasznos dolog van. A könyvekben mindenki megtalálja a maga szórakozását. Hetenként a "Budapesttől-Djakartáig" földrajzi és természettudományos előadások voltak, filmvetítéssel egybekötve. A könyvtárban könyvkötő szakkör működik, amit az uttorók igen szívesen látogatnak. Délszaki növényekkel díszített teremben javítják a megrongálódott

./.

könyveket. Hübner bácsi szívesen tanítja az uttörő pajtásokat. Azért is örülnek a szülők a könyvtárnak, hogy gyermekeiket tanítják szépre-jóra, míg ők a munkahelyükön teljesítik kötelességüket.

Ebből is láthatjuk, hogy mennyire segítségére van a könyvtárnak a felnőtteknek, mind a gyerekeknek.

Uri András

VII.b.

.*.

Tóth Jánosné, a 12.sz. könyvtár munkatársa így ír:

- Aki belép a X. ker. Pataki István kulturházba, meglepődve veszi észre, hogy a nemrég még romokban lévő Füzérutcai részébe költözött a 12.sz. Szabó Ervin könyvtár. Hiába próbálta felszámolni az ellenforradalom a szocialista kultúra vívmányait, tervük meghiúsult. 1957. júliusában költözött be könyvtárunk új helyiségébe. A X. ker. Tanács és a X. ker. Pártbizottság anyagi támogatásának köszönhetjük, hogy kerületünk dolgozóit tágasabb, világosabb könyvtárunkban fogadhatjuk. Itt külön olvasótermi rész van, és önálló ifjúsági kölcsönzöt hozhattunk létre. A külön ifjúsági kölcsönzés lehetővé teszi a gyerekekkel való elmélyültebb foglalkozást. Mesedélutánokat és diafilm-vetítéseket rendezünk, amely növeli ifjúsági olvasóink számát.

- Olvasóink részére rendezett könyvankétokkal, előadásokkal elmélyítjük a könyvtár és olvasói közötti kapcsolatot, és a szocialista realista irodalom szeretetére neveljük őket.

.*.

Hosszu hetek türelmetlen várakozásának vetett véget a könyvtár - írja egyik csillaghegyi olvasónk - amikor 1958. február utolsó napjaiban, végetérni nem akaró tatarozás után ismét megnyitotta kapuit. Hát, nem mondom, a tatarozás igen csak ráfért a könyvtárra. Piszkos, kicsi, nagyon zsumfolt, barátságtalan helyiség volt, amelyben nemcsak a könyvek, de a könyvtárosok sem fértek el.

- Könyvre éhesen siettünk be az előtéren keresztül a könyvtárba. Ami utána következett, szinte hihetetlen volt. Első pillanatban nem tudtuk, hogy egyáltalán jó helyen járunk-e? Ragyogó fénycsó-világítás, mely az egész utcát bevilágította, fényes parkett, kellemes meleg és jó levegő, és dus könyvespolcok várták az olvasókat. Egy néni vissza is fordult nagy bocsánatkérések közepette, mondván, hogy nem tudta, hogy a könyvtár elköltözött. Nevetve erősítettük meg, hogy tévedett.

- Visszavették a könyveimet. És újabb meglepetés ért. A könyvtáros felszólított, hogy menjek be a polcokhoz köny-

./.

vet válogatni, és indult is mindjárt velem, hogy megmutassa, mit hol találok. Nagy élmény volt a sok szép könyv közt válogatni. Válogatás közben is többször megnézték, találok-e magannak megfelelőt, felhívták egyes könyvekre a figyelmemet. Éreztem, hogy a szabad válogatás ellenére is figyelemmel kísérik azt, hogy tényleg jót és nekem valót válogatok-e. A többi olvasóra is nagy hatással volt a válogatás élménye. Így tényleg a sajátjának érzi az ember a könyvtárat.

- A csillaghegyi könyvtár sok embernek nyújt szórakozást. Más jellegű kulturintézmények nagyon messze vannak, busszal, Hévvél lehet csak megközelíteni. Így nagyon sokunknak a könyvtár az egyetlen szórakozása. Otthonosan érezzük magunkat benne, a sajátunknak, mindnyájunkénak tudjuk. Új szint, új értéket jelent Csillaghegy életében. Gazdagabbak lettünk.

Medgyes Bezsóné postás
Csillaghegy, Papírgyár-u.3.

•#•

Sugár Jenőné, a 13. sz. fiók vezetője így nyilatkozott:

- 1957. április hóban lehetővé vált, hogy egészségesebb helyiségbe költözhettünk. Önálló épületben van a könyvtárunk, melyet a tervek szerint rövidesen bővíteni fogunk. Ezenkívül a nagytétényi kulturotthonban lévő könyvállomásunk is egy szerény, de önálló szobát kapott és így zavartalanabb a kölcsönzés.

•#•

Fritsch Katalin VII. o. általános iskolás 1955-ben iratkozott be a 19.sz. Szabó Ervin könyvtárba. Így ír erről:

- Akkor a gyerek és a felnőtt könyvtár együtt volt. Nemsokára azt mondták, hogy külön lesz a két könyvtár. Ha nem is rögtön, de egy idő múlva, 1957-ben megvalósult. A gyerekek és a felnőttek könyvtára külön. Azóta nagyon sok az új könyv. A tagok bármilyen könyvet kivehetnek. Ha valakinek kedve van, beülhet az olvasóterembe. Az olvasóterem is nagyon szép. A könyvtár sokszor rendez mesedélután, ismeretterjesztő előadást, amelyek nagyon érdekesek. 1955 óta sokat változott a Szabó Ervin könyvtár.

•#•

A 4.sz. kerületi könyvtár 1954. áprilisáig a XIII. kerület egyik munkásszállásának kis helyiségében kölcsönzött. Ma főútvonalon olvasóteremmel, nagy raktárral, szép kölcsönzőhelyiséggel rendelkezik.

- 1954-ben 2.600 db. könyvvel nyitott - ma 12.500 kötet könyv áll 2300 olvasó rendelkezésére.

- A XIII. ker. Tanács 1955-56-ban 70.000 Ft.-ot juttatott a könyvtárnak a községfejlesztési alapból

Jellinek Lászlóné

Mikó Zoltán jelentéséből idézzük:

- Másfél esztendő alatt szinte negyedévről-negyedévre kapott támogatást a soroksári 35.sz. kerületi könyvtár. Mind a Központ, mind a XX. ker. Tanács VB. a lehetőséghez mértén biztosította a könyvtár munkájához legszükségesebb anyagi feltételeket.

- 1957-ben a Központ - költségvetésen felül - 3.000 Ft., 1958-ban a XX. ker. Tanács VB. 8.000 Ft. összeggel növelte a könyvbeszerezési keretet. Ezenkívül 1958-ra 40%-al emelkedett - a tavalyihoz képest - a költségvetési előirányzat.

- Nem lehet kellőképpen dokumentálni azt a segítséget, amit a könyvtár, új helyiségbe költöztetésével, kapott. Ez a kerületi Tanács VB. és a Központ közös erőfeszítésével jött létre. Csaknem 30.000 Ft.-ba került.

- Végül megemlítjük, hogy ez év tavaszától egy félnapos munkatárs beállításával csökkentette a Központ a 35.sz. könyvtár dolgozóinak túlterheltségét.

- Egyszerű, nem is nagy számok ezek. Mégis, egy könyvtárban - másfél év alatt - számottevő, örvendetes fejlődés. Az olvasók és a könyvtár dolgozói érzik és látják hatását. Ez a támogatás tette lehetővé, hogy a könyvtár munkájában - szinte minden vonatkozásban - fejlődés mutatkozik.

•••

Az elmúlt években minden könyvtárunk előre lépett, ki rövidebbet, ki hosszabbat, de valamennyien el fogják érni a maguk elé tűzött célt.

Néhány olvasó és könyvtáros szólalt meg, töredéke csak a nagy "tábornak", - a könyvet, könyvtárat szerető milliók seregének.

•••••

Két osztályvezető értekezlet volt a közelmúltban. Szeptember 25-én az intézetvezetőség ismertette a könyvtár soron következő feladatait és megvitattuk az 1958-59 évi szakoktatási programot. Október 7-én az 1959. évi költségvetési tervünket tárgyaltuk.

Kormányzatunk központi feladatának tekinti kulturánk fejlesztését és megsegítését. Tetemes összegeket fordít a könyvtárügyre, új könyvtárakra, könyvbeszerezésre. A Fővárosi Tanács napirendre tűzte és november 14-én tárgyalja könyvtárunk hároméves fejlesztési tervét. Sokmilliós beruházási programunk van 1959-60-ra, amelyben külön fejezet a Roviczky-utca 3. birtokbavétele, átalakítása és berendezése.

Tudjuk, a Tanács anyagi segítségére számíthatunk. Ennek számtalan jelét adta 1957-58-ban, százazreket kaptunk a községfejlesztési alpból is új könyvekre.

o . o . o . o . o

Október 7-én délután tanácstagjelölő gyűlést tartottunk központunkban. Ebédlőnk zsúfolásig megtelt dolgozóinkkal. Zentai János elvtárs, a Rádió munkatársa ismertette az új képviselő- és tanácstagválasztások jelentőségét, majd Szalai György javaslatára egyhangulag tanácstagnak jelöltük Révész Ferencet. A jelölőgyűlést Szász Károly vezette.

X X X X X

Választási módszertani útmutatónk és kiállítási ajánló bibliográfiánk megjelent. Tárgyi segítséget nyújt kerületi könyvtárosainknak a kiállítások rendezésében, a könyvanyag összeállításában és a választásokkal kapcsolatos teendőinkben.

oooooooo

8 . 1 5 0 . - f o r i n t jutalmat kapott 59 dolgozónk a III. negyedévben végzett jó munkájáért. Négyen dícséretben részesültek.

o / o / o / o

Új felajánlási mozgalom indult könyvtárunkban. Felajánlások érkeztek, amik tényleg előbbre viszik a könyvtár munkáját. A személyzeti hiányok miatt keletkezett restanciák feldolgozása és olyan munkák elvégzése, amelyekre eddig nem futotta az időnkéből. Például: a Budapesti gyűjteménynek 2000 kézzel írt annotációs cédulája vár gépiróra; három dolgozónk is jelentkezett, hogy ebből 200-200 cédulát legépel. Ezzel is segíti a Budapesti bibliográfia mielőbbi megjelenését.

A VIII. ker. Tanács józsefvárosi klubjában könyvtár és olvasószoba létrehozását tervezik. Polgár Erzsébet vállalta, hogy - munkaidőn túl - rendezi a könyvállományt és elvi és gyakorlati segítséget nyújt a klub könyvtárosának.

Tudjuk azt is, hogy kerületi könyvtáraink ifjúsági katalógusa nem egységes és rendezésre szorul. Többen is felajánlották, hogy egységes címfelvételt és illusztrált katalógus választólapokat készítenek valamennyi ifjúsági könyvtár számára.

Ezek voltak az első felajánlások. Mikor a szakszervezet tudomást szerzett róluk, a bizalmiakon keresztül közölte a dolgozókkal, hogy a többműszakosaktól, egyetemi hallgatóktól; családanyáktól, stb. semmiféle felajánlást nem fogad el. Heti 2 óránál több munkába kerülő felajánlást pedig senkitől sem.

A felajánlások gyűlnek, részben a választások, részben a Párt megalakulásának és a Magyar Tanácsköztársaság létrejöttének 40. évfordulójára. A mozgalmat dolgozóink kezdeményezték és a Szakszervezet őszinte örömmel állt mellé.

- - - - -

Könyvtárunk a Fővárosi Tanács Népművelési Osztályának jóváhagyásával, a dolgozók műveltségének és szakmai ismereteinek fejlesztése érdekében, november 1.-től heti 5 óra tanulási kedvezményt biztosít a könyvtárosoknak, amelyet a munkahelyen kell igénybevenni. Ennek következtében a nyitvatartás is módosul.

A kerületi könyvtárak minden szombaton zárva tartanak, míg a központ kölcsönző részlege szerdai napon d.u. 3-kor nyit. Az intézetvezetőség reméli, hogy a dolgozók a kapott kedvezményt hasznosan fogják gyümölcsöztetni a könyvtár javára.

o . o . o . o . o . o

ITT AZ IRÁS!

H a t á r o z a t .

A Fővárosi Tanács Vb. oktatási osztálya kezelésében lévő, s jelenleg a VIII. ker. Tanács Vb. Középiskolás Diákotthona elhelyezésére szolgáló VIII., Reviczky-u. 3. szám alatti, kb. 1330 m² alapterületű 60 helyiségből álló épületet, továbbá

a Munkaügyi Minisztérium kezelésében lévő, s a MSZMP Budapesti Pártbizottsága részére egy korábbi határozattal kiutalt VI., Délibáb-u. 21. szám alatti, kb. 830 m² alapterületű 40 helyiségből álló épületet igénybeveszem és azok felhasználásáról a következőképpen rendelkezem:

a VIII., Reviczky-u. 3. szám alatti épületet könyvtár céljára a FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR részére,

a VI., Délibáb-u. 21. szám alatti épületet pedig kártalanítás címén középiskolás kollégium céljára a FŐVÁROSI TANÁCS VB. OKTATÁSI OSZTÁLYA részére - az érintett épületek, illetve épületrész kiürítésétől függő hatállyal - kiutalom.

Az épületek, illetve a Reviczky utcai épületrész átadása és átvétele tekintetében az érdekeltek között f. évi szeptember hó 3.-án és szeptember hó 23.-án kötött megállapodások az irányadók azzal, hogy a Szabó Ervin Könyvtár a részére kiutalt épületet csak a teljes kiürítés megtörténte után veheti kezelésébe.

A Diákotthon, illetve Kollégium átköltöztetésével és a oszro-épületként juttatott VI., Délibáb-utcai épület rendeltetésszerű állapotba hozatalával felmerülő összes költségek, valamint a Reviczky-utcai épületben történő ideiglenes leválasztás költségei a Szabó Ervin Könyvtárt terhelik.

A Délibáb-u. 21. szám alatti épületbe önkényesen beköltözött lakók kiköltöztetéséről a lakásbérletről szóló 35/1956./IX.30./M.T. számú rendelet 80.§-a értelmében a VI. ker. Tanács Vb. lakásügyi osztálya gondoskodik.

A kiutalt épületekben építési engedélyhez kötött bármilyen átalakításhoz az építési engedély mellett a 12.070/1951./IX.7./O.T. számú rendelet 8.§-ának c./pontja értelmében előzetes hozzájárulással is szükséges.

I n d o k o l á s :

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár elhelyezésének bővítése érdekében kérte a középiskolás kollégium célját szolgáló VIII., Róvicsky u.3.sz. alatti épület igénybevétele és annak könyvtár céljára történő kiutalását.

Az eljárás során a Könyvtár igényének jogosságát, valamint azt a körülményt, hogy erre a célra kizárólag az igényelt kollégiumi épület vehető tekintetbe, sem a Kollégium igazgatósága, sem a Fővárosi Tanács VB. oktatási osztálya nem vitatták s ehhez képest az épületnek megfelelő kártalanítás ellenében történő átengedését nem is elteremtették.

Ilyen tényállás alapján és mert a Kollégium elhelyezése a MSZMP Budapesti Pártbizottsága által átengedett, kollégiumi célra teljesen megfelelő, de nem kellő nagyságu Délibáb-utcai épületben részben megoldhatóvá vált, a Kollégium itt el nem férő részének elhelyezésére pedig az érdekeltek között megállapodás létesült, a Könyvtár igényének a 12.070/1951./IX.7./O.T. számú rendelet rendelkezési alapján helyt kellett adnom.

A kártalanítással felmerülő költségek viselésére a kedvezményezett Szabó Ervin Könyvtárt a fentebb hivatkozott O.T. rendelet 16.§-ában foglaltak alapján köteleztem.

Jelen határozatomat az 1.048/1957. /V.3./Korm.számú határozatban biztosított hatáskörömben hoztam meg s az ellen az 1957.évi IV.tv. 45.§-a értelmében a kézbesítéstől számított 15 napon belül a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány Titkárságához címzett, s hivatalomnál beadandó fellebbezésnek van helye.

Budapest, 1958.évi szeptember hó 24. napján.

Hajdu Józsefné s.k.
csoportvezető

P.H.

Látogatás a Lipcsei Német Nemzeti Könyvtárban

A lipcsei német könyvtár megtekintése felejthetetlen élmény marad számomra, mert gazdag látnivalóival szervesen beleépült az ut többi felejthetetlen kulturális élményanyagába.

A lipcsei Deutscher Platz-on áll az a hatemeletes könyvpalota, mely már külső megépítettségében is irigységet ébreszthet a pesti könyvtárosban.

Hát még a belépés után!

H. Schurig, a feldolgozó osztály vezetője vállalta a feladatot, hogy végig kalauzoljon a roppant épületen és megmutassa a könyvtár hatalmas könyvgyűjteményeit, az olvasótermeket és katalógusokat, a raktárt és a könyvtár külön gyűjteményeit.

Ebben a könyvtárban elsősorban németnyelvű könyveket gyűjtenek s ezen kívül a külföldön fordításban megjelenő német szerzők műveit. Gyűjtik továbbá az utalásokat és hivatkozásokat is, melyek a német irodalommal, tudománnyal kapcsolatosak. Jelenleg 2,600.000 kötet könyvük van. /Köteles-példány bekérésére jogosult könyvtár./ Még ezt túlva is meglepett a hatalmas példányszám, hiszen ez majd kétszerese a mi Széchenyi Könyvtárunk anyagának!

A könyvek raktározása példás. Két emeletnyi mélységben a föld alatt raktározzák a könyveket vasállványokon numerus currensben, beérkezési sorrendben rendezik az anyagot. Liftten küldik a könyveket az első emeleti nagy, 450 személyes olvasóterembe és a fölötte elhelyezkedő 200 személyes folyóirat-olvasóba. /6000 folyóirat jár a könyvtárba és ebből 4000 áll az olvasók rendelkezésére szabadpolcos elhelyezésben./

Az olvasóterem mellett nyílnak a katalógus-szobák. Leggyakrabban használják a betűrendes és szakkatalógusokat. A szakkatalógus nem a decimális felosztást követi. A könyvtár saját céljaira tovább finomította a tizedes rendszert és huszonhármas csoportosítást készített. Láttam ezenkívül témakatalógust is. Házikönyvtárunk 45.000 kötetet számlál. Igen gondosan vigyáznak arra, hogy ezek a könyvek sokáig épségben maradjanak. A legtöbbön átlátszó nylonborítást láttam. /A házi könyvkötészetben kötik, erősítik, javítják a könyveket. Itt jóformán minden munkafolyamatot gépek végeznek a fűzéstől a beborításig./

Az olvasótermekbe vezető folyosókon a német irodalom nagyjainak szobrai állanak.

Végezetül megtekintettük még az emeleten lévő nagy, állandó jellegű könyvtörténeti kiállítást. Ez egybekötött - és

ez így is természetes - irástörténeti, nyomdatörténeti kiállításal. A könyvtár rengeteg kincséből kiállították a legszebb darabokat: nagyértékű kéziratos tekerceket, Corvinákat, reneszánsz kódexeket, Dürer illusztrálta könyveket /a híres Miksa császár inakönyvet,/ stb.

Az utazás többi felejthetetlen élményei között is előkelő helyet foglal el a lipcsei könyvtár megtekintése. A drézdai Zwinger képtár anyaga, a weimeri Goethe-Schiller-ház, Eisenachban a Bach-muzeum, a híres Wartburg, Buchenwald, mindezek egy életre szóló élménnyel ajándékoztak meg. Kimondhatatlanul hálás vagyok mindazoknak, akik segítettek ennek az utazásnak létrejöttét.

Deák Dénes

XXXXXXXXXX

KÜLFÖLDI UTAZÁSAIKON könyvtárosaink a közelmúlt években megismerkedtek a moszkvai, leningrádi, bécsi, prágai, varsói, bukaresti, kolozsvári, pozsonyi, londoni és párizsi nagyobb könyvtárakkal. Hosszabb-rövidebb időt töltöttek csoportosan és családtagokkal, részben egyéni utazások, rokonlátogatások stb. révén a Szovjetunióban, Csehszlovákiában, Romániában, Lengyelországban, Ausztriában, Nyugat- és Kelet-Németországban, Franciaországban, Belgiumban és Angliában, stb.

Mindennél többet mondó adatok ezek, közismertek, de mégse árt néha csokorba kötni őket, - hiszen még hallani néha, hogy "ugy szeretnék utazni, de nem lehet!"

:--:--:--:--:--:--:

A Gazdasági osztály a Fővárosi Tanács VB. Népművelési Osztálya által engedélyezett pénzügyi keretből beszerzett munkaköpenyeket - 97 darabot - a kihordási idők elteltének figyelembevételével a munkaköpenyre jogosult dolgozók nagy részének kiadta.

S z a k o k t a t á s i t e r v

a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár központi és kerületi könyvtárosai részére 1958/1959 évre.

A szakoktatás célja: a könyvtárosok számára általános és szakmai ismeretek nyújtása.

A szakoktatásban résztvesz: minden könyvtáros és raktárkezelő, akinek munkájához az előadáson vagy a foglalkozáson való részvétel szükséges, illetve hasznos.

A szakoktatás időtartama: 1958 októbertől 1959 júniusig.

A terv a szakoktatási bizottság tagjaival /Geréb Lászlóné, Marót Miklós, Szalai György, Szász Károlyné, Gönczi Imre, Király Lászlóné, Pelejtej Tibor, Szántó Lászlóné, Szelestey Gyuláné/ történt megbeszélés alapján készült.

Szakoktatásunk feloszlik:

- I. Általános és "műveltségi" előadások
- II. Speciális szakmai oktatás
- III. Tanfolyamok
- IV. Tapasztalatcserék, tanulmányi kirándulások.

I.

Általános műveltségi előadások

1958.
okt. Pártunk kulturális irányelvei.
nov. A párt megalakulásának jelentősége hazánk történetében.
dec. A népiesek.
1959.
jan. Legujabb események az atomfizikában.
febr. A mai szovjet irodalom.
márc. A természettudományos irodalom legfontosabb anyagának ismertetése.
ápr. Az északi népek modern irodalma.
máj. Modernizmus - szocialista esztétika.
jun. Az emberi lélek és a tudomány.

A természettudományos jellegű előadások a természettudományos tanfolyam tematikájában is szerepelnek. Ezeket a tanfolyam keretében hallgatjuk meg.

II.

Speciális szakmai oktatás

Alapját általában a szakirodalom, a szak- és egyéb folyóiratok cikkeinek olvasása és megbeszélése képezi. A szakirodalom olvasására a munkaidőben engedélyezett heti 5 óra szolgál. A kerületi hálózat-

ban bizonyos szakanyagokat egységesen szeretnénk olvastatni, amit azután együttesen megvitatunk. Hasonló eljárásra gondolunk a központ egyes osztályain belül, amit azonban csak az osztályok, illetve csoportok munkatársai vitatnak meg. Az ötórás olvasási időből két órát nyelvórára lehet fordítani. /Nem készülésre!/
.

III. Tanfolyamok

1. Természettudományos tanfolyam. /21 előadás, havonként két alkalommal/.
2. Raktárkezelők tanfolyama
  - a/ Központi /gyakorlati foglalkozás, havonta két-három alkalommal/
  - b/ Kerületi /10 előadás, illetve foglalkozás, hetenként egy alkalommal/
3. Filmvetítógép-kezelői tanfolyam /gyakorlati foglalkozás négy alkalommal/
4. Nyelvtanfolyamok
5. Könyvtárirás tanfolyam /Nyolc foglalkozás, hetenként egy alkalommal/

IV. Tapasztalatcserek, tanulmányi kirándulások

1. Tapasztalatcsere
  - a/ A központ nyilvános szolgálata és a kerületi könyvtárak dolgozói között. El kell érni, hogy a központ nyilvános szolgálatában minden dolgozó legalább egy hetet töltsön kerületi könyvtárban, mint kölcsönző könyvtáros, és viszont. A kerületi könyvtárakból elsősorban a vezetők ismerjék meg a központ munkáját.
  - b/ a kerületi könyvtárosok között /fiatal könyvtárosok több hétre terjedő cseréje/
  - c/ Könyvtárlátogatás nyolc-tizes csoportban a központi könyvtár munkájának megismerése céljából.
2. Tanulmányi kirándulások
  - a/ Helyben /könyvtárak, muzeumok, üzemek látogatása/
  - b/ Vidéken /pl. a kerületi könyvtárak osztálya a bicskei járási- és a békéscsabai megyei könyvtárban a szabadpolcos kölcsönzés tanulmányozását tervezi. Ezen kívül tervezi - az egyes szakbizottságok munkájának elősegítése céljából - az illető szakterületen élenjáró vidéki könyvtárak munkájának tanulmányozását is.

Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár
Kerületi Könyvtárak Osztálya

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár fejlődése

a felszabadulás után

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár - a felszabadulás előtti Fővárosi Könyvtár - alakulása, 1904 óta egyik legfontosabb kulturális intézménye volt Budapestnek.

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár hivatásának betöltését azonban csak a felszabadulás utáni időszakban végezhetette teljes egészében, amikor a párt és a kormány a korábbi időszakkal összehasonlíthatatlanul nagyobb költségvetési összeget biztosított számára. A könyvtár tudományos központja és a közművelődési hálózat hatalmas mértékű fejlődése ezért csupán a felszabadulás után, s különösen 1949, a "fordulat éve" után bontakozott ki.

Az alábbiakban erről a fejlődésről nyújtunk néhány vázlatos képet.

A központi könyvtár fejlődése.

A központi könyvtár fejlődésének egyik leg-jelentősebb mutatója a könyvállomány alakulása. A központ összes állománya - rekonstruálva a régebbi évkönyvekben nem szereplő kisnyomtatványok és ujságszelvények számát -, továbbá, ezen belül, könyvállománya a következő fejlődést mutatja:

	Összes állomány darabban	Ebből könyvállomány kötetben
1938	248.736	248.736
1945	385.215	234.982
1948	407.563	247.233
1952	501.577	376.225
1957	573.704	369.358

Eszerint 1938 óta a könyvállomány 121 ezer kötettel, vagyis 49 %-kal, csaknem másfélszeresére nőtt. Az összes könyvtári állomány a felszabadulás óta 188 ezer darabbal hasonló mértékű növekedést mutat, ami a rövidebb idő figyelembevételével gyorsabb fejlődést jelent. Legjelentősebb mértékben fejlődött a monografikus raktár állománya mellett a könyvritkaságok, a könyvészeti és könyvtártani gyűjtemény

A könyvállomárral egyidejűleg jelentősen növekedett a könyvtár igénybevétele is. A beiratkozott olvasók számának alakulása:

1938-ban	2.056
1945-ben	611
1948-ban	2.721
1952-ben	5.803
1957-ben	7.947

A beiratkozott olvasók száma 1938 óta csaknem négyszeresre emelkedett 1957 végéig. 1938-ban a kölcsönzött kötetek száma 47.491, 1948-ban 37.400 volt; 1957-ben ez 65.710-re, 40 %-kal, illetve 78 %-kal növekedett.

A központi könyvtár egyenesvonalu fejlődését erősen visszavetette az 1956-os ellenforradalom. Ezt nemcsak a közel 1 millió Ft. értékű épület- és berendezési kár jelzi, hanem a könyvtári forgalom 1956 utáni jelentős visszaesése is. Az 1958-as év azonban nemcsak országos vonatkozásban mutatkozik a konszolidáció évének, hanem a könyvtári vonatkozásban is. 1958 szeptemberében - amikor még negyedév választ el bennünket az év végétől - máris 8.281 a központ beiratkozott olvasóinak száma, megelőzve a tavalyi sőt az 1955-ös és az 1956-os éveket is. Az 1958 szeptember végéig kölcsönzött kötetek száma 56.884, csaknem tizezerrel 20 %-kal több a tavalyi év megfelelő időszakának kölcsönzési forgalmánál. A megnövekedett költségvetési keret mellett minden azt mutatja, hogy a központ fejlődése új nagy távlatok előtt áll.

A kerületi könyvtárak hálózata.

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár kerületi hálózata hatalmas fejlődésnek indult a felszabadulás után szervezeti és könyvtári-organizációs szempontokból egyaránt. E szinte forradalmi fejlődés elsősorban a kerületi könyvtárak számának gyarapodásában mutatkozott meg.

A ker. könyvtárak száma

1938-ban	13
1945-ben	17
1948-ban	22
1952-ben	37
1957-ben	42

Vagyis az 1938-as állapottal szemben a kerületi könyvtárak száma több mint háromszorosára növekedett. A felszabadulás óta a növekedés két és félszeres. A kerületi könyvtárak tömeges alapításának időszaka 1949-ben kezdődött és 1954-ig az egész fővárosra kiterjedő hálózattá bővült.

Könyvállomány, kötet	
1938-ban	238.687
1945-ben	231.657
1948-ban	259.778
1952-ben	515.302
1957-ben	829.493

A gyors növekedés ugyancsak 1948 után következett be. A háború előttihez képest 1957-re a Könyvállomány 591.000 kötettel csaknem 3 és félszeresére növekedett.

A beiratkozott olvasók számának gyarapodása annál sokkal nagyobb mérvű volt: 1938-ban 19.624, 1948-ban 25.533 volt, 1957 végén pedig 112.904. A könyvtárat igénybevevő lakosság száma tehát csaknem meghatszorozódott. Ez a szám minőségi változást jelent a könyvtár életében.

A kölcsönzött kötetek számában ugyancsak jelentős a növekedés, bár elmarad a beiratkozott olvasók gyarapodása mögött.

Kölcsönzött kötetek száma	
1938-ban	1.010.539
1945-ben	382.491
1948-ban	1.230.117
1952-ben	2.419.593
1957-ben	2.984.501

Az 1938-as évhez hasonlítva a kötetforgalom csaknem 2 millióval növekedett, mégpedig az eredeti forgalomnak csaknem háromszorosára.

Az 1958-as év a kerületi könyvtárak működésében is újabb fellendülés esztendeje az ellenforradalom okozta 1956-os évvégi és az 1957-es évi visszaesés után. Ez megmutatkozik a legújabb forgalmi adatokban is: 1958 első háromnegyed évében a kötetforgalom 3.65 millióra emelkedett az elmúlt év megfelelő időszakának 2.11 milliós kötetforgalmával szemben. Ez az 540 ezres forgalomnövekedés az elmúlt évi forgalom több mint 25 %-os növelésének felel meg.

Pártunk és kormányunk művelődési politikája az ország kulturális fejlődése további nagy lépéseit biztosítja.

Könyvtárunk megnövekedett költségvetési kerete s ebben a jelentősen megemelt könyvvásárlási összegnek a hároméves fejlesztési terv napirendre kerülő megvalósítása a Fővárosi Szabó Ervin könyvtár számára is fontos szerepet biztosít a művelődési politikában. Minden arra mutat, hogy könyvtárunk központja és kerületi hálózata egyaránt új fejlődés időszaka előtt áll.

T.Gy.

A. Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár

dolgozóinak kitüntetései 1958 - ig.

- A + azokat a kitüntetetteket jelzi, akik kitüntetésüket nem könyvtári munkájuk alatt kapták.
- A ++ azokat a munkatársakat jelzi, akik már nem tartoznak a könyvtár kötelékébe.
- + ++ Kossuth-díj: Kóhalmi Béla. /1955./
- + Magy. Népközt. Érdemrendje: Révész Ferenc /1949./
- ++ Munka érdemrend: Mód Péter /1955./
- + Magy. Népközt. Érdeméremje: Mikó Zoltán /1955./ Ezüst fok.
- + Szoc. munkáért Érdemérem: Fónyi Gézáne /1953./
- + Király Lászlóné /1953./
- + Munkaérdemérem: Fónyi Gézáne /1955./
- + Berza László /1955./
- + Dobos Piroska /1955./
- + Pataki Ferenc /1955./
- + Bánk Ferenc /1956./
- + Sárosi Istvánné /1956./
- + Czeiner Teréz /1956./
- + Érdemérem, bronz fokozat: Nagy Péter /1957./
- ++ Fegyverrel a hazáért érdemérem: Dobrava Jánosné /1957./
- + Szalai György /1957./
- + Tiszay Andor /1957./
- Szoc. kulturáért jelvény: Szelestey Gyuláné /1953./
- + Tiszay Andor /1953./
- + Zoltán József /1953./
- + Berza László /1953./
- + Szász Károly /1954./
- + Dobos Piroska /1954./
- ++ Szántó Lászlóné /1954./
- + Juhász Mária /1954./
- + Wiener Józsefné /1954./
- + Egeresi Zoltán /1955./
- + Geréb Lászlóné /1955./
- + Kalmár Gyula /1955./
- ++ Kokovai Lajos /1955./
- ++ Winter Pálné /1955./
- + Kluge Endréné /1955./
- ++ Gaschler Rezső /1955./
- ++ Köves Erzsébet /1955./

- /Szoc.Kulturáért jelvény:/ Marót Miklós /1955./
+ Marton Tiborné /1955./
Kővári Józsefné /1955./
Kolozsvári Gézáne /1955./
Irányi Lujza /1955./
Kepes Ágnes /1955./
Rados Ottóné /1955./
Leloczky Ferencné /1955./
Becski Andorné /1955./
Katona Klára /1956./
Ujcz Pálné /1956./
+ Nagy Borbála /1956./
+ Bene Lászlóné /1955/
Uray Béla /1957/
+ Remete László /1957/
Hódy Ágnes /1956/
Tyroler Gyula /1956/
Zalai Zoltán /1958/
Gordon Erzsébet /1958/
Bikácsi Lászlóné /1958/
Simon Lászlóné /1958/
Rohla Márton /1958/
Molnár Pálné /1958/
Sugár Jenőné /1958/
Dénes Aladárné /1958/

++ Kiváló munkáért jelvény: Pór Nándorné /1948./
Zoltán József /1949./

+ Kiváló dolgozó jelvény: Szépvölgyi Nándorné /1948./

Magyar-Szovjet Társ. aranyérme: Polgár Erzsébet /1957./
Simon Lászlóné /1957./
Tiszay Andor /1957./

T.A.

+ + + + + + + + + + +
+ + + + + + + + + + +
+ + + + + + + + + + +

SZOT és önköltséges üdültetési adatok

az 1954-1958-as esztendőkről

Év	Önköltséges		Lét-	Összesen
	dolgozó	család-	sorszám:	
		tag		
1954	8 Ft-os	11=2 hetes 6=1 "	-	137 17 személy
1955	8 Ft-os	11=2 hetes 6=1 "	35	20 " 72 személy
1956	8 Ft-os	8=2 hetes 1=1 "	41	42 " 92 személy
/csonka/				
1957	14 Ft-os	18=2 hetes 15=1 "	69	52 307 175 személy
	20 Ft-os	3=2 "		
	18 Ft-os	3=2 "		
/gyerek/	ingyenes	10=3 "		
	18 Ft-os	5=2 "		
1958	14 Ft-os	25=2 hetes 10=1 "	68	54 307 205 személy
	20 Ft-os	15=2 "		
	20 Ft-os	3=1 "		
	18 Ft-os	2=2 "		
/gyerek/	ingyenes	3=3 "		
"	6 Ft-os	13=3 "		
/Család-				
tag/	20 Ft-os	10=2 hetes		
"	20 Ft-os	2=1 "		

1954 - 1958 /5 év/ =

561 személy

Szász Károlyné

====

TARTALÉKOSAN és hiányosan felálló LABDARUGÓ csapatunk a KÖZAL-
KALMAZOTTAK SZAKSZERVEZETÉNEK kupájában az első két mérkőzésen
nem tudott megfelelő játékot mutatni. Utolsó két mérkőzésünkön
komplett csapattal kiállva a budapesti KISz-bizottság jóképes-
ségű csapatával, 2:2/2:0/ arányban végzett, míg a BSZTK csapa-
tával 1:1/0:0/ arányban ugyancsak eldöntetlenül játszott.

====

Az ellenforradalom által okozott
károk

Könyvtárunk fejlődését is nagymértékben visszavetették. Ezeknek a károknak igazi jelentőségét akkor látjuk igazán, ha azt nézzük, mi mindent vásárolhattunk volna könyvtárunk számára azokból az összegekből, amelyeket államunk a megrongálódott épületek, berendezések helyreállítására, az elveszett, tönkrement könyvek pótlására biztosít.

Épületben és berendezésben, stb. esett károk összegét a Pedagógiai Könyvtár káraival együtt több mint 2 millió forintra tehetjük. (Az épületek helyreállítása az eredetileg beállítottnál sokkal nagyobb összeg, amelynek felhasználásával négy új kerületi könyvtárat állíthattunk volna fel.) Ez összegből például Pesterzsébeten, Kőbányán, a Wekerle-telepen és a Moszkva téren már kölcsönözhetnének az ezen környéken annyira hiányzó könyvtárak.

Ha ezt az összeget könyvek vásárlására fordítottuk volna a kerületi könyvtáraink számára (az átlagárak figyelembevételével) 91.000 kötetre rugó új könyvállományunk lenne, amiből egy-egy könyvtárra átlagosan 2.200 kötet jutott volna.

Vagy ha könyvtári berendezésekre költöttük volna ezt a pénzt, vásárolhattunk volna rajta 10.000 folyóméter polcot, 100 katalógusszekrényt, egy teljes mikroberendezést, egy modern sokszorosító berendezést, egy személy- és egy teherautót, 25 írógépet és ezenkívül a kerületi könyvtárak minden helyiségét linoleummal boríthatnánk.

Persze, mindez a számítás hiábavaló; a hatalmas összeg az ellenforradalom pusztításai következtében elveszett. Népköztársaságunk áldozatkész segítségének köszönhető, hogy könyvtárunk kiheverte e veszteségeket.

x o x o x o x

A 44.sz. kerületi könyvtár KRUDY Gyula 80. születésnapján könyvkiállítást rendezett és olvasói közt meghívókat osztott a VIII.kerületi Tanács által rendezett október 18.-ki Krudy- emlékestre.

- . - . - . -

Tatarozás.

Több mint egy esztendeje, hogy a Központ épületének tatarozását, pontosabban helyreállítását megkezdték. Nem ezt az évfordulót kívánjuk megünnepelni (tegye ezt az építő vállalat, mert sikerült tervét eddig 200 %-ban teljesíteni: hat hónapos határidővel kezdték meg a munkát, de ezt csak ők hitték el, mi nem, azért, mert az építőipárhoz nem értünk, de a város-történethez igen s tudjuk, hogy a cölöpépítményektől a felhőkarcolóig mindig a kitűzött határidőn túl fejezték be munkájukat az építők) hanem arról szeretnénk röviden beszámolni, hogy milyen munkák is vannak ennél a bonyolult műemlék helyreállításnál.

Kezdték a munkát a kőfaragók az épület külső lyukainak befoldozásával. Néhány centiméteres kődarabkáktól kezdve több méteres faragott, mintás darabokig a legkülönbözőbb formájú mészkövekkel "plombálták" a lyukakat. Erős állványokat építettek, csigákat szereltek fel s a téren mindennel felszerelt faragóműhely működött.

Folytatták az asztalosok. Deszkákkal, lécekkel, kisebb-nagyobb tiplikkal szögelték és ragasztották be a hibákat az ajtókon, ablakokon és a belső farészekben. Munkájuk ma is folyik.

Következtek a fafaragók. Az asztalosok által durván odarakott faanyagot egyrészt a megmaradt minták, másrészt hetek munkájával elkészített rajzvázlatok nyomán faragják és vésik igazi művészi munkával a kívánt barokk és rokokó formákra.

Velük együtt kezdték meg munkájukat a gipszszobrászok. A mennyezet és a falak megsérült stukaturáit egészítik ki és pótolják. Ennél a munkánál valóban nem lehet sietni. A gipsz csak akkor formálható, ha kellően friss, de már megfelelő sűrűségű, egyszerre csak keveset lehet kikéverní, állandóan ellenőrizni kell a formákat, nézni a rajzokat. A gipszszobrászok nyomában járnak az aranyozók, illetve jelenleg ezüstözők. Az elkészült diszerekre ragasztóanyaggal rögzítik a finom ezüstlemezt s különleges szerszámokkal idomítják a kívánt formára. Ipari szaknyelven szólva anyag- és munkaigényes munka a helyreállítás. Még hátra vannak a tapétázók, a lakatosok, a bronzművesek s esetleg olyan különös szakmák mesterei akiket a mi laikus, vagy kisebb házacskák építésében jártas képzeletünk nem is ismer.

Köszönjük az illetékes tanácsi hivataloknak, hogy anyagi eszközeikkel támogatják ezt a munkát. Biztosak vagyunk, hogy újabb egyéves határidőről nem kell beszámolnunk, hanem a helyreállított helyiségek felavatásáról adhatunk hirt a közeljövőben.

Szabó Ervin halálának 40. évfordulója.

Szeptember 30.-án, több formában emlékeztünk meg az évfordulóról. Büszkék vagyunk arra, hogy a megemlékezés tanítónkra és mesterünkre messze tulment a könyvtár keretein: a magyar dolgozók tizezeivel együtt emlékezhettünk.

Reggel koszorút helyeztünk el Szabó Ervin emléktáblájára könyvtárunk falán, délelőtt pedig az MSzMP Budapesti Bizottsága rendezett koszoruzást Szabó Ervin sirjánál a Farkasréti temetőben.

FÖLDES László, a belügyminiszter első helyettese mondott rövid beszédet, majd a küldöttségek elhelyezték a Párt központi Vezetősége, a Budapesti Pártbizottság, a SzOT, az Országos Nőtanács és a fővárosi nagy könyvtárak koszorúit.

Este a Városháza dísztermében tartott ünnepségen SZAKASITS Árpád, HAÁSZ Árpád és KOHALMI Béla emlékeztek Szabó Ervinre.

HORVÁTH Ferenc Szabó Ervin írásaiból olvasott fel részleteket és részt vett az emlékünnepevényen énekarunk is, G.HORVÁTH József vezényletével.

x - x - x - x

A szerkesztésért és kiadásért az intézetvezető felel.

Budapest, Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár sokszorosítása.
Szerkeszti és kiadja a Tájékoztató és Kulturális osztály.